

Суруйда Бүлүү улууһун 1 Күүлэт «Хатынчаан» уһуяанын

1 категориялаах иитээччитэ Анастасия Львовна Степанова

Сахалыы ыйдарынан тэттик хоһооннор

Күн дьыл эргириинэн ыйдар суолталара, саха киһитигэр ордук чугас буолан хас биирдии ый өбүгэ сирэ-туома бэриллиилээх айылҕалыын ситимниир сүдү күүстээх дириҥ суолталлаах көстүүлэр буолаллар.

Дьолго биһиэхэ бэриллэр,
Уон икки ый хотокулар,
бары ураты үчүгэйдээхтэр,
хатыламмат аналлаахтар.

Тохсунньу (январь) – Танха ыйа Тохсунньу томороон тымныыта Тобуйан тонсуйар түннүгү, Танха таайбаран күннэргэ Табаллар сэрэбэй хоруйун.	От ыйа (июль) – Аан Алахчын Хотуур сүгэн отчуттар Ходуһаҕа киирэллэр, Сайын кэрэ суугунун Суулуу тутан үөрэллэр.
Олунньу (февраль) – Одун ыйа Тымныы оҕус эрэйдээх Муоһа тостон кыыһыар, Уордайбытын таһаран, Үрүн хаары ытыйар.	Атырдьах ыйа (Август) – Аан Дьааһын Аҕыс ыйдаах кыһыны, Тоҕус ыйдаах тымныыны Туоруур иһин ньиргийэр Браастаныы үлэтэ
Кулун тутар (март) – Дьөһөгөй ыйа Тэлгэһэҕэ туолаллар Сыһыы баайа – сыспай сиэл Сонун буолар ыал Кулун төрүүр үөрүүтэ.	Балаҕан ыйа (сентябрь) – Улуу Суорун Сэбирдэхпит саһарда, Сиргэ түһэн тэлээрде, Күһүн кэлбит бэлиэтэ Үөрэх кэмин аҕалла.
Муус устар (апрель) – Айыыһыт ыйа Тымныы кыһын күрэнэн Халлаан биллэ сылыһар, Таммах оонньуу таммалыыр, Хаары курдат хаадьылыыр.	Алтынньы (октябрь)- Хотой Айыы Алтынньыга сир тоһон Тымныы тыына сатыылыыр, Хаарбыт сэмээр кыыдамныыр, Суорҕан буола бүрүйтүүр.
Ыам ыйа (май) – Иэйиэхсит ыйа Сирбит уулан тулалыы Харалдыһпыт таҕыста, Сыһыа кэнээн, нэлэйэн Сирбит ньуура хараарда.	Сэтинньи (ноябрь) – Байанай ыйа Байанайбыт кэтэхэр, Булчут дьону ойуурга, Халын тыаҕа, күөллэргэ Булдун бэлэх ыһтаары.
Бэс ыйа (июнь) – Үрүн Айыы Самаан сайын салаллан, Саарба күөххэ сууланна, Үрүн тунах ыһыахпыт Үөрүү дьолун үксэттэ.	Ахсынньы (декабрь) – Билгэ Хаан Оҕо күүтэр кэрэ кэми Саҥа дьылы- саҥа дьолу, Баҕа санаа туоларын, Дьикти түгэн буоларын.